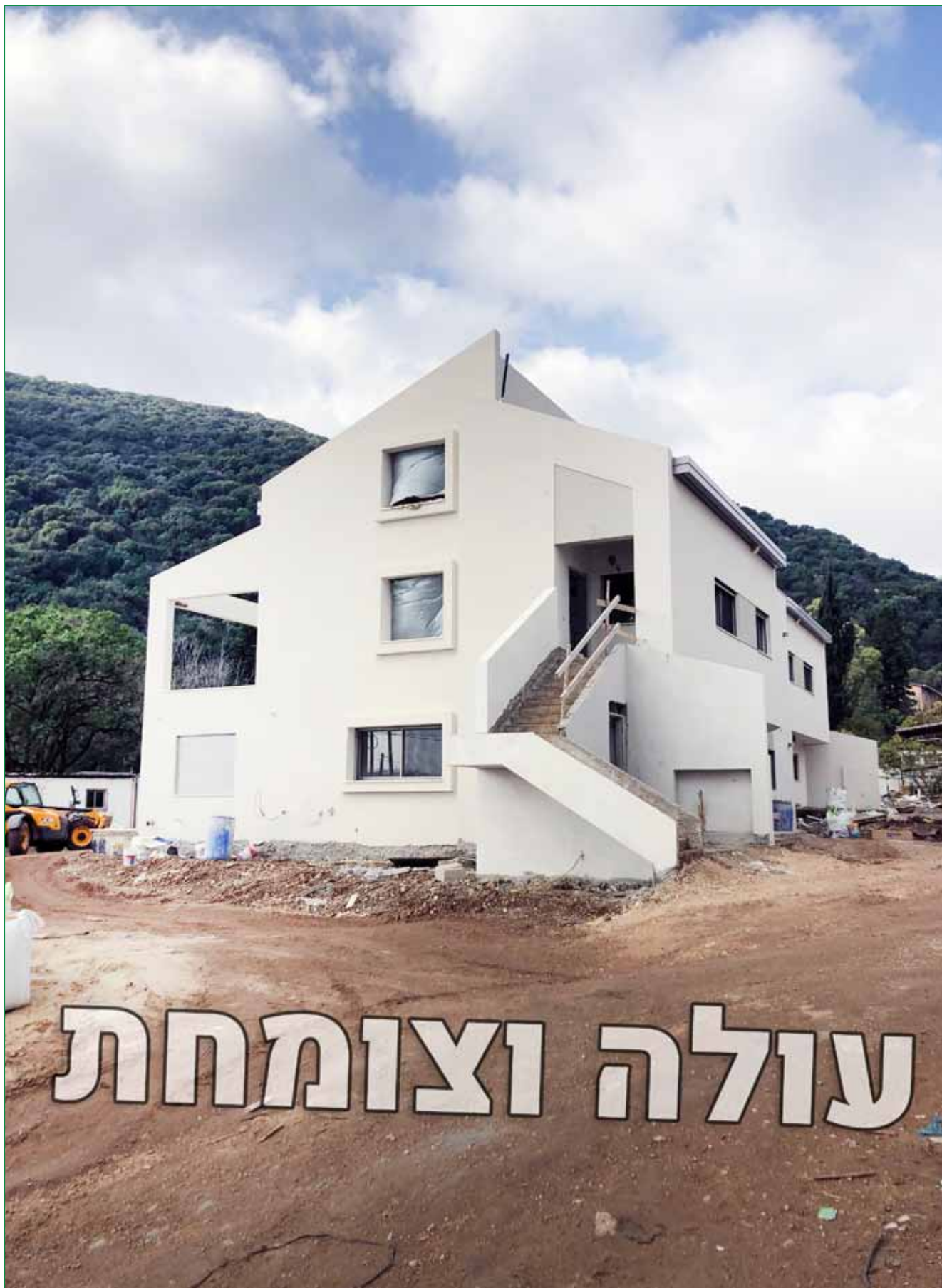

דפי יגור

יום ו', ל' בשבט תשפ"א, 12.2.2021, גיליון מס' 4998

עולה וצומחת

ישיבה מיום 17.1.2021

1. קבלה למועמדות - אוריאן לניס

אוריאן, בתם של חורחה וליאת לניס, בת 27. שירתה בצבא כתצפיתנית, עובדת ב"נישוי". גרה ביגור.
תחילת מועמדות ב-1.1.2021.
תחילת המועמדות אושרה.

2. אישור נבו גולדשטיין לתפקיד האקונום

עודד עוז ביקש לסיים את תפקידו כמנהל ענף המזון.
אנו מודים מקרב לב לעודד על מילוי תפקידו.
הוקם צוות איתור שכלל את: חסיק, שושן, איריס וילרוסה,
מיטל נויפלד ואודי קינן.
נרשמו 2 מועמדים.
הצוות ממליץ על נבו לתפקיד.
המינוי אושר.
המזכירות מאחלת בהצלחה רבה לנבו בתפקידו.

3. האולפן לאן? קריאה ראשונה

מוזמנים: **ארי שנער, הדס ילין.**

בשנים האחרונות יש שינוי ביחס של הסוכנות אל האולפנים לעברית בקיבוצים. שינוי זה הביא לסגירת מספר אולפני קיבוץ (למשל, במשמר העמק וברמת יוחנן). ביגור הפעילות נחלקת לאולפן, מתנדבים, בית ראשון וחיילים בודדים. תנאי המגורים בעייתיים - עלות תחזוקה גבוהה, ולא עומדים בסטנדרט של משרד הביטחון, הסוכנות וארגון "מסע". נדרש לקיים דיון מקיף על אופי הפעילות ביגור בשנים הבאות, ולבחון הקמת קומפלקס, שיאגד תחתיו את כל הפעילות לעיל. הגורמים הקשורים בדיון על כל היבטיו: הסוכנות ומשרד החינוך, "מסע", "הבונים - דרור", משרד הקליטה, משרד הביטחון, התק"צ.

מכשולים - קשיים של הסוכנות:

- קושי בגיוס חניכים - קשור לתנאי המחייה.

- הוצאות בדק ותחזוקה.

ההצעה - לשפץ את הקומפלקס, להפוך אותו לאולפן הכנה לצה"ל לחיילים בודדים.

העלאת סטנדרט הדיור - גמישות באכלוס.

תוכניות אפשריות:

"חמסה" - תוכנית "חמסה" מטעם הקק"ל, תק"צ וגורמים נוספים, מציעה לחיילים בודדים המגיעים ארצה לבדם שלא במסגרת גרעין עלייה, ליווי כולל מרגע הגעתם למדינת ישראל ועד לקליטתם המלאה. מיום משותף של צה"ל, תנועת הצופים, האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון ומשרד העלייה והקליטה, שהחל בשנת 1991.

"גרעיני צבר" - הפרויקט מציע מסגרת ארגונית-חינוכית לבני ובנות נוער ישראלים-יהודים בגילאי 18-24, השוהים עם משפחותיהם בכל רחבי העולם מזה שנים רבות. עם סיום לימודיהם בתיכון בוחרים בני הנוער הללו להגיע לישראל,

להתנדב, להתגייס לצה"ל ולשרת שירות מלא.
צרכי בנייה:

- שיפוץ בחדרים.

- תשתית אינטרנט וחשמל.

- שירותים ומקלחת, לפחות לכל שני חדרים.

- שיפור הנראות החיצונית.

- שדרוג הציוד (מיטות, ארונות, מזרנים וכו').

עלות מוערכת על פי אומדן ראשוני: 2 מיליון ש"ח (העברת הקוסמטיקה וחדרי החיילים הבודדים, שיפוץ בניין האולפן הנוכחי כולל הצטיידות).

משקיעים פוטנציאליים - יגור, מועצה אזורית זבולון, תרומות של בוגרים וארגונים נוספים (קק"ל, למשל).

שאלה שעלתה, האם נכון לבחון בכלל פעילות ערכית כפרויקט כלכלי?

לא בטוח שעתידי התוכנית ברור כבעבר.

יש לשקול מול פרויקטים אחרים ביגור. מי העולים שמגיעים?

ארי: זוהי תוכנית אחרת מהאולפן המסורתי - קליטה ואולפן לחיילים בודדים. נדרש לקיים דיון על אופי הפעילות בעתיד, האם מתאים ליגור כבעבר? יש צורך בדיון ציבורי והחלטה מה רוצים ואז לפעול בהתאם. כמו כן, נדרש להציג גם יתרונות כלכליים לפרויקט מלבד הפן הערכי.

הדס: יגור ידועה כמקום טוב בתק"צ לפרויקטים מסוג זה. לדעתי, קודם כל יש שאלה ערכית, צריך לברר אפשרות של גיוס כספים, נדרש אור ירוק מהמזכירות להמשך בדיקה.

האם נכון להמשיך בפרויקט של קליטת עלייה - לדעתה כן, זוהי תרומה קהילתית רבת ערך.

המזכירות מבקשת מארי להמשיך ולהתקדם בבדיקה (גיוס כספים ועוד).

הדיון יימשך לאחר גיבוש נתונים נוספים. כמו כן יוקם צוות לקידום ולבחינה של הפרויקט.

ישיבה מיום 24.1.2020

1. השגחה בבתי חולים

מוזמנים: **איל שריג, מיכל שמיר, דליה שוחר.**

עד היום יגור השתתפה ב-50% מההוצאות על השגחה בבתי חולים/בבית בעת שיקום הליך רפואי, כל זאת מעבר למה שנקבע בחוברת השינוי (קרן עזרה הדדית).

יש אפשרות להשתתפות של ה"מושלם" בהשגחה בבית החולים (אחרי ניתוח).

במקרים יוצאי הדופן בהם מתעוררת בעיית מימון - השגחה בבית או ללא קשר לניתוח.

הצעת צוות הבריאות: להפנות לקרן לעזרה הדדית למימון/החזר ההוצאות.

התחום נמצא בהגדרות של הקרן והיא יכולה לממן אותו.

המזכירות קיבלה את המלצת הצוות, היישום מ-1.2.21.

מישיבות המזכירות

2. קבלת שיר ברוך למועמדות

בזמנו, דובר על הוצאות מכרז למתכננים לשכונה. המזכירות אישרה קיום הליך של איסוף הצעות לתכנון השכונה. המתווה להגשת הבקשות והדרישות השונות יוצגו ויאושרו במזכירות.

שיר ברוך, בתם של חלי ודוד ברוך. בת 26. עשתה שנת שירות בפנימיית ארזים בעמק חפר, שירתה בשיטת 13, מש"קית קורסים. עבדה שנה בגיל הרך, בגנון כרמל. אחרי הטיול, עבדה שנתיים במשתלה, היום עובדת ב"נישורי".

הבקשה מאושרת. תחילת מועמדות 1.1.21.

5. עדכון מורשי חתימה

מיירי לוי אושרה כמורשת חתימה ביגור.

3. הארכת חופש מיוחד - גדי שניידר

6. מסגרות אשראי ויזה

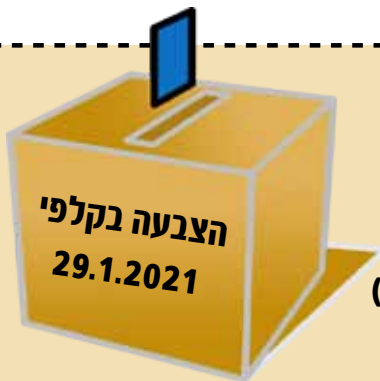
מזה מספר שנים יש בעיות עם העברת הנתונים של כרטיסי האשראי מויזה.

נועם ממליץ להפסיק לפתוח כרטיסי ויזה חדשים, ופונה לחברים לעבור מויזה לישראכרד, בגלל ריבוי טעויות בחשבונות ועל ידי כך לפתור את הבעיות.

גדי מסיים באוגוסט את לימודיו. במרץ מסיים שנתיים חופש. ביקש להאריך את החופש עד אוגוסט 2021. הבקשה אושרה.

4. שכונת הבריכה

התוכנית להצרכת השטחים לשכונת הבריכה (העברת שטחים בייעוד למגורים) לאזור מאחורי הבריכה במקום שטחי פנאי ונופש אושרה.

הצעת המזכירות להפחתת מס האיוון
ביטול מדרגת המס האחרונה על קצבאות ביטוח לאומי
הפחתת מס הקהילה ב-50 ש"ח לחבר
פטור ממש איוון על 1500 ש"ח הראשונים מעל תקני בית האב
הפחתת מס האיוון מ-45% ל-40%
בעד - 437 (84.5% מסך המצביעים) נגד - 74 (14.3% מסך המצביעים)
הצעת המזכירות התקבלה

משולחן בריאות ורווחה

איל שריג

מי שמעוניין מוזמן לפנות ישירות אליהם, או דרך איל שריג.

פעילות בגיל המבוגר והמבוגר יותר

לאורך השנים האחרונות, ובמיוחד בשנת הקורונה, נתן טלמור עושה מעל ומעבר, כדי להביא פעילויות מגוונות למבוגרי יגור.

על כך נתונה התודה והברכה. לא מובן מאליו. בהמשך לפעילות זו, אנו רוצים השנה להוסיף פעילויות חברתיות לגיל המבוגר יותר +75. נשמח לקבל רעיונות מחברים ולבדוק איך ניתן ליישם.

אנו בפתחה של שנה אזרחית חדשה, הממשיכה להעסיק אותנו בכל הקשור לקורונה. חלק גדול מחברי יגור התחסן, ועל כך מגיע לכל אחת ואחד ברכה על ההחלטה והביצוע.

בית אחווה

עקב אילוצים, בית-אחווה לא יוכל לקבל יותר דיירים זמניים.

לחצני מצוקה של השר"פ

השר"פ ביקש לפרסם לחצני מצוקה חדשים שפיתח.

שמול רחבת חדר האוכל. המקום נראה קצת מיותר ומזנח והאידיאלי מכל הבחינות להתחלה חדשה.

ניסיתי לחקור וללמוד אם יש למקום ערך סנטימנטלי או הסטורי: מתי הוקם, האם אי פעם ניתן לו שם, האם היו בו מתקנים נוספים ועוד, אך גם בארכיון לא ידעו לומר או למצוא תמונה וגם ותיקי הקיבוץ לא ידעו לספר. אילו היה לו ערך הסטורי היה שווה לשחזר אותו. הסתבר שאין, וצוות הבניין, שכבר היה בתמונה, הציע לפנות את גילי המשחק מהאסבסט, שהותקנו בו לפני שנים רבות, לפני שידעו שאסבסט לא אידיאלי לסביבות מגורים ומשחקי ילדים.

קיימתי שיחה עם הגננות. בשיחה עלה הצורך בגן, שיעודד את הילדים לפעילויות הדורשות חשיבה ותכנון, טיפוס, חבלים, שיווי משקל, מגלשה גבוהה, תנועה שהיא יותר מריצה - הפעלת כל הגוף, ואולי אף משחקי חשיבה קבוצתיים.

התוכנית להמשך היא להביא מתקן נוסף למתחם, שיענה על כמה שיותר מהצרכים האלו.

החזון שלי הוא מתחם קהילתי חדש עם גינות, הצללה, פינות ישיבה וחיידוש הסביבה המשחקית של משחקי הכביש, שעשו ב-2013 איטל ורקר-הלפרן וסיוון שביט או יצירת משחקי כביש חדשים. העבודה יכולה להיות בעבודת הורים וילדים, או במסגרת משימות בר המצווה. החזון הזה תלוי בתקציב נוסף, שאמור להיות מאושר בחודשיים הקרובים ויאפשר להביא עוד מתקן גדול יותר המבוסס על המתקן שכבר עומד ומהווה המשך לו.

המתקן הנוכחי עוצב במיוחד עבור יגור על ידי OM מתקנים בהתאמה אישית. הגעתי אליהם לאחר שראיתי בבית ספר יסודי מתקן ניגיה, שעוצב ותוכנן כפרויקט שנתי עם הילדים. כך רציתי גם שיהיה כאן, כזה שהתכנון שלו יהיה פרי סדרת פגישות עם ילדי הגנים והצוותים - מתקן חלומותיהם!

לצערך, מגבלות תקציב וקשיי הקורונה לא איפשרו את הגשמת החזון עד עכשיו. כולי תקווה שיאושר תקציב נוסף של 50,000-70,000 ש"ח, שיאפשר בכל זאת את הגשמתו עבור הקהילה שלנו. חשוב לי

על המתקן האתגרי החדש במתחם גני הילדים ביגור נטע גולן שפירא

בתור אמא לילדים בגיל הרך, ועוד מעט ביסודי, וגם בתור מטפלת באומנות לילדים עם קצת ידע מקצועי על ההתפתחות המוטורית והקוגניטיבית אצלם, חשבתי כבר תקופה ארוכה, שבקיבוץ גדול כמו שלנו עם אוכלוסיית ילדים גדולה מאוד (כ-180 ילדים בגיל הרך ועוד 180 ילדים בא'-ו') חסרים גני משחקים מאתגרים ומעניינים.

לפני למעלה מחמש שנים הציעו ערן לרנר ועמירם גוטפריד להקים פארק אתגרי על שטח הקראוונים לשעבר. רעיון נפלא שיכול היה לענות על הצרכים האלו ויותר מכך. היוזמה נפלה מפאת מגבלות תקציב. חבל, זו הייתה יכולה להיות פינת חמד קהילתית איכותית.

בתוכי, הבנתי שעליי לפעול, אם אכן חשוב לי שיוקם משהו חדש. כארבעה חודשים שאני עוסקת בפרויקט. בחנתי את סביבת בתי הילדים של הגיל הרך. בהתחלה חשבתי שהכי נכון יהיה לשקם את איזור המקלט בין גן חצב לבין גנון כרמל. פינת המשחקים הזאת תמיד תהיה שם בגלל המקלט תחתיה. גם כיום ילדים משחקים שם בשעות אחר הצהריים. בדקתי את האופציה להקמת קיר טיפוס (כבר הייתה הצעת מחיר) ואולי מתקנים נוספים.

תוך כדי פגישות בשטח עם דוד ילין ויוסי, יועץ הבטיחות, הבנתי שהמיקום הזה ידרוש עבודה רבה של בטיחות ושיוקם ותקציב הרבה יותר גדול ממה שניתן לי. המשכתי להסתובב ופתאום הבחנתי בגן המשחקים הכלוא בין בנין השמרטף (קו מעוצב של היום) ובניין המגורים של תלמידי האולפן

בהרבה כסף. המתקן הנוכחי עלה 25,000 ש"ח (לאחר מאמצים רבים והתגמשות כספית של OM), ולבסוף אושרה על ידי המזכירות עבודה נוספת של ענף הבניין והבאת חצצית תקנית.

המתקן החדש היה אמור לעמוד בקרבת הגן החדש שמוקם כעת. לאחר שדרוג תא השטח הוחלט למקם אותו במרכז השטח החדש, ולהוסיף גדר לכיוון האולפן, שתמנע נפילה של הילדים אל המדרכה.

עדיין לא נמצא שם למתחם החדש, אשמח להצעות לשמות ובכלל לאנשים ולנשים שיצטרפו לחשיבה משותפת ולהבאת רעיונות להמשך פיתוח הגן. בכלל, אני מאמינה שאת ההמשך אנו יכולים גם לעשות בעצמנו בליווי מהנדס והקפדה על תקנות בטיחות, כי יש לנו פה הרבה אנשים מוכשרים, יצירתיים וגם את הציוד הנדרש.

תודה רבה לכל מי שעודד, תמך, הדריך וסייע: דוד ילין, יוסי נווה (ממונה בטיחות בעבודה), בועז, סיון וצוות הבניין, גלי גורביץ', אורן יעקובי ותודה מיוחדת לערן לרנר שליווה בעצה ובתושייה לאורך כל הדרך.

(וגם הקורונה הוכיחה זאת) שיהיו לילדים מרחבי משחק איכותיים, מחומרים טבעיים ומותאמים שיוסיפו וישלימו את הפעילות החינוכית בבתי הילדים ובתי ההורים.

אם אני לא טועה, הרבה שנים לא הושקע כסף בפיתוח גני משחקים ביגור. עברתי דרך ארוכה, ניסיתי לגייס כספים דרך המועצה ומשרדי החקלאות והחינוך, ניסיתי להגדיל את התקציב שאישרה המזכירות. הרבה כיתות רגליים, פגישות, טלפונים ושיחות מוצלחות ולא מוצלחות, ניירות, והרבה זיעה ותסכול, בזמני הפרטי, אבל הבנתי שמה שקיבלנו זה מה יש, וגם זה מבורך.

בתוך העבודה הגדולה לשדרג את הקיים התחדדה הרגישות שלי לפגמים ולליקויים שקיימים במה שיש. לא כל המקומות בטיחותיים ומוגנים מספיק. בחלקם צריך להוסיף ולהגביה גדרות ולהוריד מתקנים מסוכנים. יש להקצות לכך את הכספים או להפסיק את הפעילות.

נכנסתי לתוך הפרויקט הזה בהתלהבות גדולה. למדתי שגני המשחקים הם עולם מורכב של תקני בטיחות וצורך

"כי האדם עץ השדה" נואית סלע

"הוואדי זורס" "הוואדי זורס".

בת יגור אני ושדה לי אין,
עלים עלים עולים בי ונושרים, ושוב עולים.
עלי שירה עברית, מייבשת ביצות ומולידה מולדת.

בת יגור אני ושדה לי אין,
פרחים לי שניים

נופי רימון וגם חצב,
רגליים יחפות על שביל לווהט, להם, כגעוע הנחתי בידיים.

בת יגור אני ושדה לי אין
פירות חזון של חופש ושיתוף, עבודה ויושר
אני נושאת לכל אופק
בו אטע מבט.

בת יגור אני והשדה שבו גדלתי, עוטף אותי כמו קדושת שבת,
לשמור נפשי לעוד שנה אחת כעץ של ט"ו בשבט.

הערת הכותבת:

כתבתי את השיר הזה בהשראה של שיעור שאני מעבירה כבר 15 שנה, העושה השוואה בין אדם לעץ, על פי ששה מרכיבים, שורשים, גזע, ענפים, עלים, פרחים ופירות.

שורשים - מאין אנו באים.

גזע - איתנו נולדנו והוא גדל איתנו.

ענפים - אל מי ומה נגדל להיות.

עלים - אלו שבאים והולכים ובאים והולכים לנו בחיים.

פרחים - חלומות

פירות - מה נשאיר אחרינו לאחרים.

דברים שנכתבו לסדר ט"ו בשבט בזום, יגור תשפ"א

אני ושדה לי אין.

כעץ על פלגי מים מלאו שורשיי לנצח באהבה לסלע כרמלי.

בת יגור אני ושדה לי אין,

רק גזע לי נשאר חזק מכל רעד או פחד,

ספונים בקרבו,

מלב ועד קליפה,

מעגלים מעגלים של סיפורי תקומה.

בת יגור אני ושדה לי אין

ענפים שלחתי למחוזות בהם אין תפילה לגשם,

באדמתם לא פורחת הרקפת,

ואני אל מול נוף אפור קפוא, תקוות אוטם,

עומדת מצויידת

בצהלות ילדים על פני גשר

"פיואס" - יומן אישי של רמי מורן

שיחה עם יוחאי שלם

בעקבות הוצאת היומנים מכיתה א' (1938) ועד כיתה ח' (1946)

רוחלה סגל

"בילדותנו, רמי היה שונה מאיתנו", אומר יוחאי, בן כיתתו וחברו הטוב של רמי. "הוא לא השתתף במשחקים שלנו, חוץ מבלורות... כשאנחנו שיחקנו כדורגל הוא היה קורא ספרים. לא היה אצלו דבר כזה לצאת החוצה לפני הכנת שיעורים, בעוד שרובנו הקדשנו לנושא חמש דקות לפני הכניסה לשיעור."

היומנים

לאחרונה, יצא לאור ספר הנקרא "היום", המתבסס על היומנים האישיים של רמי מורן. רמי, ממחזור ה' של יגור, אחיו הבכור של שלמה מורן, התחיל את כתיבת היומן בכיתה א', בשנת הלימודים 1938/9, והוא כתב כמעט יומיום. לפני כשבועיים התפרסמה במוסף הארץ כתבה של העיתונאית מירב מורן (בתם של רמי ודליה). "אבא שלי", היא כותבת, "תיעד מדי יום את חייו כילד בקיבוץ. היומנים, שהתגלו אחרי מותו, מספקים נקודת מבט של ילד על התבגרות בימים שלפני קום המדינה. זו ילדות שנטועה בטבע". דליה מורן, אלמנתו, מוסיפה: "זה לא רק יומן פרטי. הוא מספר את חייו של דור שלם". לקורא היגורי מוכרים לפחות חלק מהאנשים המופיעים ביומנים. חלקם חברים עדיין ביגור, חלקם כבר אינם איתנו, וכולם הם חלק מסיפורה של יגור ובהווה. לדוגמה: מוטלה שורש היה המורה בכיתות ז'-ח', חבריו לכיתה היו יוחאי שלם, חגי טפר, יאיר פלד, דינה סט, אליהו כהן ועוד. ואכן, בין השיטין נפתח צוהר קטן ונדיר על ילדותם של בני מחזור ה', ומתוך הפוקוס על הילדות שלהם ביגור מתרחבת העדשה לצילום פנורמי של חיי החברה של הילדים, והקהילה היגורית.

במשך שנים שכבו היומנים בין הרבה ספרים ומחברות בבית משפחת מורן שבקיבוץ געש. יום אחד, לאחר מותו של רמי, הייתה הצפה בביתם. אחד האנשים שעזר בעצירת המים "הציל" מתוך המים את היומן שנרטב ונתן לדליה את הדפים הרטובים. "ידעתי שיש לו מחברות שכתב בילדותו", היא אומרת, "אבל בגלל הזמן שחלף זה פרח מציורני. למזל, האיש הבין את חשיבותם עבורנו ולא זרק אותם". דליה עמדה וייבשה אותם עם מייבש שיער דף אחרי דף. מאות דפים.

חברים נוספים במחזור ה' היו חזי כץ, נחום אבני, אילנה גלברמן, רינה ברלנד, אמנון ישורון ועוד. בעבר הם נקראו "חוג הנוער". היום כולם נושקים לגיל ה-90. בשיחתנו דליה אומרת: "הרבה שנים מאז שעזבנו, אבל ליגור תמיד שמורה בליבי פינה חמה". כשאנחנו מדברים על רמי אומר יוחאי: "הוא היה החבר הכי טוב שלי", ואחר כך מוסיף, "זו הייתה חברות מיוחדת, הייתה בינינו הבנה מיידית". בכיתה א', בכתב יד ילדותי וציורים, הוא כותב על החצב והנחילאלי הצהוב, מבשרי הסתיו, על מעוף הכלולות של

הנמלים לאחר היורה וכמובן על טיולים על הכרמל: "אתמול טיילנו אל גבעת החצב, הוצאנו צמחי חצב עם בצלים גדולים. החצב מכין לו בבצל מזון, כי האדמה חרבה".

"איפה גבעת החצב?" אני שואלת. יוחאי עונה "צפורה ורדי הייתה מורה שלנו בכיתות א'-ב' והיא קראה לשלוחה שהיום קוראים לה "ההר הקרח", גבעת החצבים. פעם סיפרתי את זה ליונתם, אבל הוא לא זכר את השם הזה".

"בשני דברים אפשר היה להרגיז את רמי", אומר יוחאי בחיוך קל, "כשקראנו לו אברהם (כך היה כתוב בתעודת הלידה שלו) ושקראו לו פרופסור (שזה העיד על כך שלא

לדור שלא ידע...

רמי ולטר (מורן) נולד בחיפה בשנת 1931 להוריו רוחמה ואריה ולטר (מורן). בהיותו כבן שלוש עברה המשפחה לקיבוץ יגור. וכאן גדל ובגר עם חבריו בני מחזור ה'.

בשנת 1955 נישא לדליה ברקאי אותה הכיר בהיותם מדריכים בסניף הנוער העובד בחולון. ביגור נולדו שתי בנותיהם הראשונות מרית ונטע.

בשנת 1959 עברו לקיבוץ געש ושם נולדו הבנות אסיא ומירב. לצד מילוי תפקידים בקיבוץ וריכוז ועדות, עסק רמי בחינוך, כמורה למדעי הטבע ולמקצועות ריאליים בתיכונים ובהנחיית עבודות גמר. את כל זה עשה תוך כדי לימודים באוניברסיטה.

רמי פעל לשחרור מכפייה דתית וצייד בנישואים אזרחיים.

בעת מלחמת לבנון הראשונה, בשותפות עם דליה, הקימו מיצב מחאה בשדות געש, מול כביש החוף - לוח ספרות שמנה את ימי שהיית צה"ל בלבנון.

את מחקרו לדוקטורט ביצע במחלקה לכוניקה באוניברסיטת תל-אביב, ובשנת 1986 הוענק לו תואר שלישי במדעי החיים.

בשנת 1988 השלים לימודי פוסט-דוקטורט באוניברסיטת BYU שביוטה

רמי הודין טיולים בדרום אמריקה, עסק בסקי והקים גלישת רוח לנוער בגעש. הוא אהב את הים ואליו ירד מדי יום, קיץ וחורף, לגלוש, לשחות ולצעוד לאורך קו המים. בגיל 70 החל לרכוב על אופני שטח ויצא לטיולי רכיבה ארוכים. בספטמבר 2007 והוא בן 76 יצא חולה למסע אופניים ולא שרד. לזכרו הוקדשו בגעש חלקה לשימור פרחי בר ותחנת מזג אוויר.

עסק בספורט, מה שבחברת הילדים נחשב לחריג). אבל מאידך מסתבר שהילד הזה, שלא אהב ספורט, היה סקרן ואהב לבנות ולהתנסות בדברים חדשים. כאן מצא מכה משותף עם עוד חברים בכיתתו. הלויז שלהם ברוב שעות היום היה עמוס מטלות וחובות, אבל בשעות הפנאי הם היו חופשיים. דפי היומן מעידים כי היו סקרנים ויצירתיים מאוד, ובסיעור מוחות משותף הצליחו לבנות, לתקן, לטייל ברגל ובאופניים על ההר ובכלל. לדוגמה, "היום בבוקר הלכנו להר, שם יוחאי ידע איפה יש ליליום (שושן צחור) ושנינו הלכנו לחפש אחד פורח, אבל לא מצאנו אף אחד". או במקום אחר הוא כותב: "היום הלכנו אחרי הצהריים אל פתח הגיהנום". את הרעיונות לבנייה הם מימשו יחד, קבוצת בנים קטנה, שקראו לעצמם "בחשה". שמות החברים בקבוצה מתחלפים לעיתים אבל המנגינה לעולם נשארת... וגם העשייה.

קבוצת "בחשה"

"היום ניסינו את סירת הקיטור שבנינו", הוא כותב, "אבל לא היה לנו הגה כי שכחנו אותו במשק, וגם הצינור לא היה מסודר טוב, ולכן היא הסתובבה כל הזמן ולבסוף נתקלה בענף". או במקרה אחר, הוא מספר ביומנו על ניסיונות של חיבורים בחשמל: "היום ניסינו את חוט הנחושת זה לא הצליח. אחר כך ניסינו בחוט-קפיץ מברזל רגיל והעניין הצליח...". רעיון נוסף היה לבנות פלטה חשמלית. לשם כך הם חיפשו חוטי חשמל. לקנות לא היה מהיכן, לכן צריך "לארגן". כיצד מארגנים? "אני עליתי על עמוד אחד", הוא

כותב, "חגי ויוחאי החזיקו אותי, והורדנו בערך 120 מ' חוט מצוין".

(וואו! איפה המבוגרים, הם יכלו להתחשמל... אני חושבת בליבי). וזה לא הכול. רמי, שאהב לקרוא ספרים חלם לבנות פנס קסם, ואת פנס הקסם הוא בנה ושיכלל במשך ימים ארוכים. זה העסיק את מחשבתו מאוד ולא רק המכשיר, גם התוכן שיוקרן בו. וכך הוא גם צייר את התמונות ל"קסם של אור".

הווי כיתי

היום אנחנו חלק ממשרד החינוך, והחינוך משקף השקפת עולם של משרד החינוך והשר האחראי עליו. אז לא הייתה מדינה, אבל השקפת עולם הייתה והייתה. כשמדובר בהשקפת עולם, מסתבר שבאחד המקרים היא הייתה סיבה למרד של הילדים, נגד אחד מהמורים. "הוא היה מפא"ייניק", נזכר יוחאי, "בכל ויכוח שהתעורר הוא היה אומר שזה עניין של 'השקפת עולם'. רמי ואני מיד שמנו לב לכך והמרדנו את הכיתה". ומזווית קצת אחרת, כותב רמי "הגיע מורה מהעיר שלא הכיר את הכללים והילדים סרבו ללמוד אצלו. רק בא לכיתה ומיד התחיל לדרוש כבוד לעצמו ולא נתן לנו רשות להתווכח איתו. העונש על המרד היה בדרך מקורית, מתאים לסביבה וערכיה. איפשרו לילדים לבחור את התגובה למעשיהם. לפנייהם היו שתי ברירות: לצאת לעבוד בגינה או שנסה ללמד את עצמנו. ואנחנו בחרנו ללמד את עצמנו. אני לימדתי אנגלית למתקדמים" (יוחאי מעיר: "כשאנחנו יצאנו למשחקים ותחרויות ספורט הוא לימד את עצמו לקרוא ולדבר אנגלית"). לילדים של אז הייתה זכות להביע את דעתם בנוגע למצבם והרגשתם, וגם מרד קטן התקבל כחלק מדו-שיח בין המחנכים לילדים. כך היה גם בהיותם בכיתה ג': "היום הייתה שביטה בבוקר בחדרי השינה", הוא כותב. "אין עכשיו עובדת בבית והילדים מסדרים הכול לבדם. המצב הזה נמשך כבר זמן רב ועדיין אין בבית עובדת. החליטו לא לקום עד שתבוא עובדת להעיר אותנו". ואכן המטפלת הגיעה.

בעלי החיים, בעיקר כלבים והטיפול בהם, היו חלק מהנפשות הפועלות בחברת הילדים. בהקשר זה עולה הסיפור של כושית, כלבה שרמי אימץ ונקשר אליה במיוחד. בגלל הכלבת וההוראה של משרד הבריאות הבריטי הרגו את כל הכלבים במשק וביניהם גם את כושית. הקטע בו הוא כותב על מותה, מבטא בין השיטין את רגשותיו כלפיה. הוא יודע את העובדות, אבל הצער על אובדנה עולה מהדיווח היומי ביומנו. הסיפור על הכלבת מזכיר ליוחאי את ההחלטה של ממשלת המנדט להרעיל את התנים בכל הארץ. חיסולם הצליח! (לתקופה מסוימת), אבל המחיר. "הרעלת התנים הביאה לחיסול הנשרים על הכרמל, שאכלו את הבשר המורעל", הוא אומר, "אני עדיין זוכר את הימים בהם הם היו נפוצים על הכרמל, את הטיולים עם צפורה ורדי, בהם עקבנו אחריהם ואת ערי גלס מצלם אותם".

הילדים של אז למדו ועבדו. הם עברו בין הענפים בכרם באיסוף זמורות, בפיזור רעל לעכברים, בגינה, בנוי, בשדה

"פעם שאלתי אותו", מספר יוחאי, "אם היית רץ מהר, היית משתתף בתחרויות ספורט?" "בטח!" הוא ענה.

כשהיה בכיתה י' ואולי י"א רמי קיבל מעוזי בארי ובצלאל סיני את האחריות לטיפול ביוני הדואר של הפלמ"ח. כדרכו היה יסודי ואהב את התפקיד. כשהתגייס לצבא, ביקש להיות "יונאי!" הפקיד בלשכת הגיוס שמע "ימאי" ושלח אותו לחיל הים. רמי עשה כל מאמץ אפשרי לשנות את ההחלטה. שום דבר לא עזר. לאחר ימים ספורים הגיע יוחאי בן נון לבסיס, הוא חיפש שם בני קיבוצים ומושבים כדי לגייסם לשייטת ורמי עבר לבסיס שייטת 13. רמי עדיין היה מאוכזב, אך לאט לאט השלים עם גורלו

בגעש חזר לים. החל לגלוש על גלים, עסק בספורט. "זה לא היה רמי שהכרנו. זה היה מהפך אדיר שהחל בכיתה י"א, אומר יוחאי. רמי היה איש של כישרונות ואידיאליסט. כשחזר מהצבא לא ביקש לימודים, הוא הלך לעבוד בפלחה, על השופל. גם בגעש רצה להיות פועל פשוט (כמו אביו, שמרבית חייו היה פועל בניין). אל ספסל הלימודים חזר בגיל יותר מאוחר וכמו שני אחיו, גדי ושלמה, עשה חיל בלימודיו - אבל זה כבר שייך ליומן אחר.

מטבע הדברים לא על הכול כתב. בתוך החיים בחברה עם חוקים לעיתים נוקשים, חפה מפנינות אישיות ופרטיות, היה היומן "חברו הקרוב", לו גילה את כל האמת. כשקראתי את 600 העמודים ביומנים של רמי נשארתי בעיקר עם האווירה הרעננה והתמימה של ימי בראשית. ומתוך דפיו ראיתי את ארץ ישראל הישנה והאבודה, האהובה והנשכחת... שהיא כמו הושיטה את ידה כדי לתת ולא כדי לקחת... אני ממש לא האמנתי לעיני...

ובכלל. הם היו שותפים לשמחות ולרגעי העצב בחיי הקהילה. הם גדלו בחופש צמוד לטבע ועם מחויבות לקיבוץ ולתנועה. על הילדים בחינוך המשותף והלינה המשותפת כותבים הרבה דברים. בספרים רבים מגנים את השיטה, אבל כשהיא קמה היא נבעה מתנאי הביטחון ששררו אז בארץ וגם ביגור. אומר יוחאי: "מה שהנחה את החברים באותה תקופה היה הדאגה לילדים. אני זוכר את ברנשטיין ופלוט יורים על הבית החדש שלנו, כדי לבדוק את עמידותו נגד כדורי פורעים שנורו מההר". יותר מאוחר זה הפך מכורח המציאות לאידיאל.

אחד הדברים היפים שנכתבו ביומן, לדעתי, נוגע לקשר של רמי עם אביו. הוא כותב "היום אני ואבא טיילנו על החוף וראינו את שקיעת השמש. זה היה יופי שאי אפשר לתארו". גם לגדי ובלהה, אחיו הצעירים שנולדו בשנים שכתב את היומן, הוא רצה להעניק מה שאהב, כמו שאביו לימד אותו. מה שהזכיר לי את שירו של יהודה עמיחי "לא פֶּאֶשׁ וְלֹא פֶּעֶן אֶלָּא פְּרָפּוֹת וּבְאֶהְבָּה".

"ליחסים בין הורים לילדים אין קשר לקיבוץ", אומר יוחאי. וכשאני נזכרת בעבודות השורשים של הנכדים של בני המחזורים הראשונים, אני חושבת שהוא צודק. היחסים בין הורים לילדיהם בארץ, בקיבוץ ובעולם בכלל, תלויים רק באנשים במשפחה.

המהפך

על שנות "המהפך" האישיים שלו רמי לא כתב ביומן. אבל בדפים האחרונים של היומן מתחילה לנשב רוח אחרת. "בהשפעת הפלמ"ח שהיה מאוד מרכזי בילדותנו", אומר יוחאי ומוסיף: "לרמי היו משמעת עצמית והתמדה לא רגילים. כדי לפתח את שרירי רגליו הוא דילג 200 פעמים ביום. זו הייתה ההתחלה. הילד הופך לנער. הכתיבה ביומן נעצרה, אבל החיים האמיתיים רק התחילו".

סולידריות בטעם טוב

- מאז החלה מכירת החומס של אבו שאקר עם הטלת הסגר האחרון, הושלש המחזור הכספי של הפידיון. כמו עסקים אחרים נסגר העסק ולא פעל כלל במהלך התקופה, להוציא את המכירה לחברי יגור, שנחלצו לעזרה, בין מאהבת החומס ובין מאיכפתיות ואזרחות טובה. עם החזרה לשגרה, נוכל רק לברך לשלום, ולהתראות שם ולא אצלנו, ותודה לכל מי שהפעיל את המיזם המבורך הזה.

דבש ניגור

יותם ורדי

באביב 1955 סיימנו את שנות לימודינו בבית הספר ביגור. אחרי הופעת מחזור - מחול, מקהלה, פירמידות וקבלה חגיגית לחברות נשארה לנו תקופה של כחצי שנה עד שנתגייס. בתקופת מעבר זו היינו לרשותו של סדרן העבודה. זו גם תקופת רדיית הדבש. וכך סודרנו כ-6-7 בנים לעזור לעובדי המכוורת של יגור לבצע את רדיית הדבש השנתית.

הכוורות היו בנדידה, כלומר הן הוצבו בשטחי הפרדסים של קיבוץ גבעת השלושה. נסענו לשם. שוכנו בשני צריפים ישנים בעלי רצפה מעץ. בצריף אחד היו 6 חדרים לשינה. הצריף השני שימש כמחסן לתוצרת הדבש, שנאסף אל פחים מלבניים גדולים תוצרת לגין.

באותה תקופה הייתה ישראל תחת התקפות של פדאיון - מחבלים שחדרו מעבר לגבולות ישראל מירדן או מלבנון או מרצועת עזה. על כל חדירה והרג על ידי הפדאיון הייתה ישראל מגיבה בפעולות תגמול של הצנחנים. ידענו שגבעת השלושה לא רחוקה מהגבול הירדני.

העבודה ברדיית הדבש הייתה קשה לנו, לא היינו רגילים לעבוד ימים שלמים. את יום העבודה התחלנו בשש כל בוקר, והיינו סוחבים עד שש בערב, סוחבים תרתי משמע, כי עבודתנו הייתה להביא את הכוורות בידינו אל מכונת הרדייה, שהופעלה על ידי עובדי המכוורת: חרמוני, דוד כהן, חמדה ויסמן ומונייה פורציה.

היינו לבושים באוברולים לבנים מבד עבה בלתי חדיר לעקיצות, על ראשנו חבשנו כובע מרובע וכבד עשוי ממסגרת ורשת, גם הוא בלתי חדיר לדבורים, אבל גם סגור מדי לאוויר. מתחת ללבוש הזה ובגלל העבודה המאומצת היה לנו חם מאוד. הדבורים חגו סביבנו בזמזום מתמיד מחפשות פרצה כדי לחדור ולעקוץ, ומדי פעם הצליחו, כי היה מרווח קטן בין חלקי הלבוש השונים, כמו בין המכנס לנעליים, וכמה מהדבורים הסתננו ועקצו. אפשר להגיד שלא ליקקנו דבש...

אחרי יום עבודה כזה, בלילות כשנשכבנו על המיטות המתקפלות, ברגע שהנחנו ראשנו על הכרית נעצמו עינינו והופתענו להתעורר למחרת לקולו של חרמוני "קומו לעבודה כבר 5:30". (בקיבוץ באותה תקופה עוד לא אמרו בוקר טוב).

בלילה הרביעי, כשפשטנו את בגדי העבודה, וכל אחד הצהיר על מצב העקיצות היומי שלו, נפלנו שוב שדודים על המיטות ושנת חלומות עטפה אותנו ברכות נעימה. קול פיצוץ רועם העיר אותנו מתוך חלום מתוק והקפיץ אותנו בבהלה החוצה, חשבנו שהותקפנו על ידי פדאיונים, אבל התברר לנו שזה לא הפדאיון. הפיצוץ בא מצריף המחסן בו רוכזו פחי הדבש. מאחר והיה לילה חשוך ולא היה חשמל בצריף המחסן הדלקנו פנסי כיס, לאורם החלוש הופיעה דמותו של חרמוני, מבליחה לאיטה מהצריף החשוך. הוא היה לבוש בפיג'מת פסים, ודבש זהבהב ניגר מקרחתו לכתפיו ומשם דרומה, מכתים את פניו ואת הפיגימה בנוזל המתוק והדביק. התברר מיד שכובד היבול שנאסף ואוכסן בערמה גדולה של פחים, שבר את ריצפת העץ הישנה בקול רעש נורא וגרם להתהפכות הפחים המלאים בדבש טרי נוזלי שהתיז על חרמוני שישן ליד הפחים, כדי לשמור מפני חומסים למיניהם... הוא יצא מהפרשה ללא נזק פיזי, אבל ללא ספק באכזבה על הדבש שנשפך.

מעבר לכל דמיון?

שיחה עם ליטל ברקן

על פרויקט "הדסטארט" להוצאת אלבום שירי ילדים חדשני "ילדימיון"

ההתחלה: לפני כשנה וחצי חיפשתי שירי ערש להקליט לתינוקת שלי, מאור. אורית גולדמן, משוררת נפלאה וחברה טובה, אמרה לי שלדעתה מרבית שירי הערש, וביחוד היפים שבהם, טעונים מידי ומכילים מתחת לערש איזה ארס. אז אתגרתי אותה לכתוב לי שיר ערש מסוג אחר. כשקראתי את המילים שכתבה לבנה, הלחן כאילו זרם מתוכי. ביקשתי ממנה לכתוב שיר ערש נוסף, הפעם למאור. אורית ראינה אותי וכתבה. שוב הלחן פרץ, כבמעשה כישוף.

החיפוש אחרי שיר למאור, הוליד חיפוש אחר שיר לזהר, לשיר ולילדים שלה וכן למצבים נוספים מחיי הילדים - כעס, קנאה, תחושת המסוגלות, עולם המשחק והדימיון, רצונות מנוגדים, אמת ושקר. המילים שרצינו לשיר לילדינו התגלו כדברים שרצינו לשמוע בעצמנו כשהיינו בגילם: לא שירים דידקטיים, כאלה שבאים לחנך, אלא כאלה שנותנים מקום לרגשות, במצבים שעוברים על כל ילדה וילד ואינם מדוברים מספיק, לדעתנו. שירים שאפילו אם רק נאזין להם יחד, יקרבו ויחזקו.

בתוך העומסים והקורונה נוצרו כעשרה שירים ומספר דקלומים. פנינו למפיק, עידן טולדנו, שעבד בין השאר עם חווה אלברשטיין, גלית גיאת, דיוויד ברוזה ואיה כורם. עידן התלהב. הבנו שאנחנו רוצות אלבום ילדים שיהיה גם למבוגרים בתכנים וברמת ההפקה, מקצועי לגמרי, שתהיה גם חוברת מילים מנוקדת, המזמינה את הילדה בראשית קריאה ללמוד את המילים בעל פה, וגם קליפ יפה שירוץ ביוטיוב וישלים ויזואלית את הקסם.

מה זה "הדסטארט"? הדסטארט זה אתר ישראלי נהדר של מימון המונים, המאפשר לכל מי שרוצה בהצלחת הפרויקט להשתתף בו על ידי רכישת האלבום עוד לפני שהוא מוכן עד תומו או ברכישת תשורות אחרות שנתרמו עבורו (כמו שיעור יוגה של נורית פארן). שיר אחד מהאלבום כבר רץ ביוטיוב ומאפשר להתרשם, לרצות ולהאמין בהצלחת הפרויקט וחשיבותו. סכום היעד הדרוש להפקת האלבום (כ-55,000 ש"ח) חייב להיאסף עד תאריך היעד (13.3) והתשלום של התומכים מחויב רק אם וכאשר גייסו את כל הסכום.

משהו על הסגנון המוסיקלי? מאוד מגוון, שילוב סגנונות: רוק, פופ, אינדי, פלמנקו, בוסה נובה, אלקטרוני, ג'אז, בלוז ועוד.

גם וגם/ אורית גולדמן

לְהִצִּיק לְאִחֵי הַקָּטָן (אֵל תִּרְחֹמוּ עָלַי, הוּא לֹא מִסְכָּן!). וְגַם שִׁיגִידוּ: אִיזוֹ אָחוֹת אַחֲרָאִית! וּמִזֵּל שְׂאֵת כָּאן.	פַּעַם בְּנָן שְׂאָלוּ אוֹתִי (וְעַד שֶׁהִגִּיעַ תּוֹרִי, כִּבְרַ שְׂאָלוּ אֶת כָּלָם) אִיזָה כַח עַל אֲנִי הִכִּי רוֹצָה בְּעוֹלָם וְלֹא יִדְעֵתִי מֶה לּוֹמֵר, אִז הֶעֱתִקְתִּי מִיֶּלֶד אַחֵר שְׂאָמֵר, שֶׁהוּא הִכִּי רוֹצָה לְעוֹף בְּחָלָל. וְרַק כְּשֶׁכָּלָם יֵצְאוּ לַחֲצַר הַבְּנֵי, שְׂאָמְרֵתִי סֵתֵם וְעַלָּה לִי רַעִיוֹן אַחֵר לְכַח-עַל מוֹשֶׁ-לֵם, שְׂאֲנִי קוֹרֵאת לוֹ - כַח גַּם וְגַם.
כֵּן! גַּם יִלְדָה קֶטְנָה, שְׂצָרֶיךָ עוֹד לְהִלְבִּישׁ. וְגַם שְׂחַקְנִית מְפֹרְסֶמֶת, שְׂמוֹפִיעָה מוֹל אֶלְף אִישׁ.	לְהִתְחַלֵּק בְּמִשְׂחָקִים שֶׁל יִלְדִים אַחֲרֵים וְשְׂאָף אַחַד לֹא יִגַע לִי בְדַבָּרִים.
וְלִפְעָמִים, כְּשֶׁאֲנִי רוֹצָה לְהִיּוֹת לְכַד דְּוָקָא אִז מִתְחַשֵּׁק לִי לְהִיּוֹת יִלְדָה שֶׁל כָּלָם וְגַם שֶׁל אָף אַחַד.	לְמַשָּׁל, לְהִתְעַצְבֵּן וְלִקְבֹּל חֲבוּבָא אוֹתוֹ זְמַן. לְהִיּוֹת בַּת וְגַם קֶצֶת בֵּן.

פעם ראשונה שאת מלחינה? לא. אבל פעם ראשונה שאני חווה את ההלחנה בצורה כזו. כמו קסם. גם בגלל שהטקסטים ממש טובים וגם בגלל שזה מיועד לילדים, זה יצא במין פשטות נטולת שיפוטיות כזו.

את לא רוצה לכתוב את הטקסטים בעצמך? כשתקרא את חוברת השירים תבין. אורית כותבת בצורה כל כך מלאת רגישות, כל כך חכמה. היא מצליחה להגיד דברים בדרך שאני בחיים לא הייתי יכולה. באופן כללי אני מאמינה שכל אחד צריך לעשות את מה שהוא הכי טוב בו, כך האיכות מובטחת.

וגם לנטולי ילדים. קיבלנו תגובות נלהבות מאוד. הרגיש לנו שהאלבום ממש "מתחנן" לצאת כבר.

אז מה עושים עד שאוספים את הכסף? עובדות בשיא המרץ, באמונה מלאה שזה קורה. מנסות להגיע לכמה שיותר אנשים, כדי שהאלבום הזה יצא לאור.

איך אפשר לתמוך? כותבים "ילדימיון" בגוגל ונכנסים לפרויקט. בוחרים תשורה מעניינת ומחכים בסבלנות. מי שיכול לשתף את כל מי שיש לו ילדים, נכדים, או עובד עם ילדים - גננות, מורות, מטפלות, חינוך מיוחד - יבורך.

דווקא עכשיו בקורונה? האמת שהתחלנו לפני. הפרויקט היה אמור לצאת במאי. הקורונה הפילה את כולנו חזק, אבל החלטנו לא לוותר. כן, דווקא עכשיו, כשהורים וילדים נמצאים יחד הרבה יותר מדרך כלל. דווקא עכשיו נחוצים מאי פעם שירים איכותיים, כאלו שמעודדים הקשבה, תקשורת מקרבת, שירים שמאפשרים הצצה לעולמם של הילדים ונותנים ביטוי לרגשותיהם בדרך מהנה ומרחיבת לב.

תגובת הסביבה לשירים? הראינו והשמענו לילדים, לגננות, למטפלות, לביביליותרפיסטיות, לחברים ולחברות, להורים

סיימתי זה עתה את קריאת היומן והדמעות חונקות את גרוני. אני חושבת שמוזה זמן ארוך, ארוך מאוד מאז עזיבתי את יגור, ומאז שהתחלת לשלוח אלי את דפי יגור, אותם אני קוראה בשקיקה. הפעם משהו בתוכי נעור מגעגעוע. אולי זה כוחה של הקהילה בזמן קורונה. אולי "אהבה של אתמול ומחר" של עידית המקסימה. אולי "לגדול לרגלי הכרמל", אסופת הסיפורים של יותם והסיפור על אביך (שזכורים לי מפגשים על השבילים איתו). אולי אסתר רביקוביץ שהיתה שכנה להורי. או אולי רוברטו הנפלא מהמחסן של ויינר. כך או כך, לגעגעועים ליגור של פעם יש חיים משלהם והם נעורים בזמן הנכון להם.

מלכה בן יהודה (תבור)

תמונת שער - בפאתי
מזרח מתקדמת השכונה החדשה במהירות, "בחצר האחורית" שלה, שכונת הלול בקדחת הממ"דים.

חלק מהציוד עדין יותר ומתקלקל יותר: אוהלים, שקי שינה, ציוד גז, מזרנים ושולחנות. כשהם מתקלקלים יש לדווח לנו למען נוכל לתקן. לא כולם עושים זאת ואנו מגלים את התקלות רק כשהציוד נמסר לצרכנים הבאים, יחד עם עגמת נפש לכולם. בשלב מסויים אנו מחליטים לא לרכוש יותר אוהלים ושקי שינה לאור העלות והבלאי. יותר ויותר משפחות רכשו את הציוד בעצמן, בטיב, בגודל ובמחיר המתאים להן.

בכל שנותיו במ.צ.ח נתן ראובן את הטון ואת רוב שעות העבודה עקב זמינותו הרבה, הידע, והיכולת להשיב ולייעץ בכל הקשור לטיולים.

לאחר מותו עבר הניהול אלי והצטרפו לצוות התורנים המתנדבים: שחר פוגל (גם היא מדריכת טיולים) ובוועד אוחנה בתקופה בה הדריך בבלוקונים.

בתחילת שנות ה-2000 עבר מ.צ.ח למקומו הנוכחי (ליד מחסן הקלנועיות), מקום נוח יותר למשתמשים עם גישה לרכבים, להעמסה ולפרוק. לאחר פרישת שחר ובוועד צרפתי את איילון דורפמן, שהיה אז מדריך הנעורים ובעצמו מדריך טיולים. בחמש השנים האחרונות הצטרף גם ערן גורן.

במשך כל השנים אנו נדרשים להגיש בקשות להקצאת תקציב במסגרת תוכנית השקעות. סכום קבוע וצנוע לחידוש ציוד מתכלה והחלפת מיכלי גז, ואנו לא חורגים ממה שאושר לנו.

כבר בתחילת שנת 2020 קבעתי לעצמי שזאת תהיה השנה האחרונה שלי בצוות, כי צריך להעביר את המושכות. איש לא דחף אותי החוצה פרט לרצוני שלי לסיים אחרי 40 שנה.

אני מודה לכל מי ששיתף איתי פעולה: כל התורנים המתנדבים בצוות, בעלי מקצוע שנדרשנו לעזרתם, המזכירות שהכירה בחשיבות המפעל, דאגה ודואגת להקצאת משאבים להמשך הפעילות.

תודה לחברים והחברות שהעירו והאירו את עיניי ותרמו בדרכם.

סליחה מכל מי שנפגע ממני במשך השנים - אני מקווה שמעטים.

אני מודה על האפשרות שהיתה לי לתרום לקהילה בה אני חי.

בחודש דצמבר האחרון סיימתי 40 שנות שירות בהתנדבות במ.צ.ח, מחסן הציוד של חברי יגור. נדמה לי כי מחסני ציוד היו ביגור מאז ומעולם. אני זוכר מחסן ציוד של בני החטיבה בשנות ה-50 בבלוקונים. המחסן סיפק בעיקר ציוד לטיולים הגדולים של חברי יגור וטיול הכתות הגבוהות יי"ב למדבר יהודה, למכתשים ולאלית.

בשנות ה-70 עלתה דרישה של משפחות לציוד לטיולים ולמחנות, כאשר מחסן הציוד של החטיבה לא היה ערוך לתת לכך פיתרון.

ראובן עשת ז"ל, שהדריך מבוגרים וצעירים, יזם הקמת מחסן ציוד נפרד עבור המשפחות. ראובן צירף אליו את ישראל וולק וב-1978, לפי מיטב זכרוני, החל השירות הזה לפעול, כשישראל דואג לציוד הגז והסטיקות הזכורות לטוב שנבנו במסגריה שלנו ז"ל. הכוונה היתה להשאיל לחברים ציוד לטיולים: אוהלים, שקי שינה, מזרנים, כלי בישול ותאורה.

המיקום הראשון היה מחסן ישן מתחת לדירתם של יעקב ורותי עציון: מקום קטן, מעט ציוד, שעות פתיחה קבועות, ומחסנאי תורן שמתחלף כל שבוע. אל ראובן וישראל הצטרפה גיטה קול וב-1980 גם אני. הדרישה להגדלת המלאי והאפשרויות חייבה מעבר למקום אחר. לכך הצטרפה דרישת הדיירים בבניין לשריין את המקום למחסן עבורם. כך עברנו בשנות השמונים למחסן מתחת לחדרי הקוסמטיקה. בנוסף קיבלנו את המרתף מתחת "גן אלון", דבר שאיפשר לנו להגדיל את מגוון הציוד.

בינתיים ישראל וגיטה פרשו והצטרף אילן שרון במהלך שנות עבודתו בענף הנוי. ראובן הקפיד מאוד על רישום מדוייק בזמן לקיחת הציוד ועל החזרתו נקי, תקין ובזמן. אילן ואני חיינו עם זה בשלום. זה התאים גם לנו.

במציאות היום מתאמים את שעות הקבלה לרצון החברים. אין שעות קבועות אלא על פי תיאום אישי.

את הקרקע, יחסוך אנרגיה, ישמר את הרטיבות ויאפשר השמדת עשבים טובה יותר.

5. זריעת תבואות חורף למטרת תכסית (היום האדמה חשופה): ערבוב שיפון, שעורה, חיטה ובקיה - אלה יטייבו את האדמה במהלך החורף, יוקמלו או יכוסחו מספר שבועות קודם לזריעת האביב ויתערבבו באדמה. גידולי התכסית יועילו לקליטה טובה של הגשמים, אידוד מופחת, העשרת הקרקע בחומר אורגני, הפחתה של 80% מעליית עשבים רעים, שמירה על המבנה התלכיד של הקרקע, העשרת הקרקע במיקרו-אורגניזמים ובחיידקים מועילים, וקשירת פחמן מהאוויר לקרקע שחשובה מאוד לאקלים כדור הארץ כולו. בנוסף, תפחית התכסית את הצורך בדשני NPK (פוספט, אשלגן וחנקן) ותפחית סחיפת קרקע על ידי גשמי החורף.

6. הטמנת הטפטוף 30 ס"מ מתחת לאדמה. צינור הטפטוף שיוטמן יהיה עב-דופן, שבזמן ייצורו יוזרק לו חומר דוחה בעלי חיים. היתרונות: אורך חיים של 10-15 שנה (ומי יודע, אולי יותר), הפחתה דרמטית של התחזוקה השנתית (פריסה וגלילה של הצינורות), חיסכון במים וירידה בכמות העשבים.

7. רחפן בעל מצלמה ותוכנה עם בינה מלאכותית. הרחפן ימדוד וידווח על מצב הדשן בקרקע, הצמח ומצבו, מזיקים, חומר אורגני בקרקע ומצבם של המיקרו-אורגניזמים, פיקוח השקיה ופריצות מים.

כולי תקווה שבעתיד יתווספו לשיפורים הנ"ל חידושים נוספים, ומי ייתן ונגיע גם להשפעה על האקלים: גשמים, רוחות, קרינה, עננות. להערכתך זה יקח כ-200-300 שנה.

השבלים בנויים מהקל אל הכבד, כך שכל מגדל יעבוד בקצב שלו, בנתונים המקומיים ובאפשרויות הקיימות במשקו. בבחינה שטחית, תוספת ההכנסה הנקייה, בהערכה גסה - מיליון שקל לאלף דונם רווח נקי, והחזר כל ההוצאות לאחר כ-5 שנים.

המאמר מסכם מאמרים קודמים שנכתבו ופורסמו באתר ארגון עובדי הפלחה ומגזינים חקלאיים שונים.

קהל היעד הוא כל מי שהחקלאות קרובה לליבו.

השותפים שלי בחשיבה הם: מהנדס במכון "וולקני" ושני מדריכים חקלאיים ותיקים ומוערכים. שלושתם מעריכים מאוד את העבודה שלי.

הרלבנטיות ליגור ברורה.

למידע נוסף ורשימות נוספות. אתר עמי קול בפייסבוק.

הצעות עמי קול למהפיכה בחקלאות ב-8 שלבים שמטרתה: טיוב הקרקע והגדלת הרווחיות

פרטים אישיים: עמי קול, בן 83, תמיד חקלאי, אוטו-דידקט, ממציא ובעל פטנטים, לא רק בתחום החקלאות. חדשן בדם. עד לפני חודשיים עבד בגד"ש, מתכנן לחזור אחרי חופשת מחלה קצרה.

אבן הנגף העיקרית של חלק מהאנושות זו הקפיאה על השמרים. כל גוף יצרני שישקוט על שמריו ולא יתחדש, ייתן את הדין. האתגר העיקרי: שימור וטיפוח הקרקע עצמה מפני עודף עיבוד והתרוקנות האדמה מתכונותיה החקלאיות הטובות (ראה ביוטיוב *Kiss the Ground*).

החקלאות בגידולי שדה בישראל עתירת עבודה, עתירת אנרגיה (פליטת פחמן) עתירת וידיים עובדות. בין הקציר לזריעה מעבדים את השטח 9 פעמים! (כיסוח, משתות, חריש, דיסקוס, החלקה, מארג, קילטור, מעגלה) ואחרי הזריעה עוד 5 טיפולים (קילטור כפול נגד עשבים, ריסוס, ועוד) פעולות רבות אלה יחד עם המשתנים המרכזיים האחרים: אקלים, השקיה, סוג האדמה וגודל השטח, מכתיבים את השינויים שעלינו לעשות על מנת להרוויח יותר.

1) מעבר לשורות צרות, שיעלה את היבולים ב-10%.

2) כלים ברוחב עיבוד גדול יותר, 8 מטר במקום 5.7 מטר.

3) תלמים וערוגות קבועים, ביטול החריש, וכל הפעולות המשתמעות מכך המטפלות באדמה.

4) כלים חקלאיים משופרים המתאימים לעיבוד החדש: מכסחת שמורזת את הפיכת הגום בשדה לחומר אורגני שמטייב את הקרקע, דיסקוס יעודי לערוגות, קולטיבטור חדש, שיעשה את עבודת 4 סוגי הקולטיבטורים שבשימוש היום, משתת (כלי שפותח את האדמה בעומק) המטפל בערוגות בלבד אחת ל-5-7 שנים, (אפשר בשותפות עם משקים אחרים).

הפחתת היקף העיבוד יפחית את הפגיעה במבנה התלכיד של הקרקע וכן במיקרו-אורגניזמים ובבקטריות, יקטין את השחיקה של האדמה, ישקם

מעורבבין בשמחה - דברים לר"ח אדר ופרוודור לחג הפורים

גדי רביב

שהפך שם נרדף לימי שואה ופוגרום, רדיפות, הגלות, רציחות וחוסר אונים ליהודים ואין הצלה. מקור "הסתר הפנים" של אלוהים והפקרתם המוחלטות של היהודים לחסדי הגרועות שבאומות, נמצא בדבריו האחרונים של משה רבנו, בפסוק "וְאֵנֹכִי הַסְתֵּר אֶסְתִּיר פְּנֵי בְיֹום הַהוּא" (דברים לא יח) המתייחס לפרוענות גדולה שיביא אלוהים על עם ישראל לאחר שיחטא.

במגילת אסתר, בתוך ההסתר, כשאלוהים זונח או מסתתר מעמו, יוצאת אסתר מתוך הארון, כלומר מתוך ההסתר והסוד שבו היא חיה, שאינה מודיעה את עמה ומולדתה, עושה מעשה וגואלת את עמה.

אפשר להגיד, אולי, שדווקא כשאלוהים מסתיר פניו, כשהוא נעלם, נמצא מקום להתגלות האדם! ובהמשך, כשהגברים עסוקים באגו, מתגלה בכל עוצמתה וגדולתה המנהיגות הנשית.

והדברים מתגלגלים ומתערבבים ומטפטפין יין אדום ומרענן של גילוי והסתר בסיפור העתיק, שאולי כדאי להתחיל לקרוא אותו תמיד בראש חודש ולא לחכות ל"יד באדר, כדי שנגיע לפורים מוכנים. ולא תיפול עלינו המגילה "הר כגיגית" ותקבור אותנו באין סוף מילותיה העבריות והפרסיות, נפתוליה ודקויותיה, תחפושותיה ומשלוחיה, עד שנוזק, "הצילוי".

מתוך הערבוביה הרוחשת המבשלת חג מתנגן ניגון נפלא שפשט בשנים האחרונות, שלוקח את המושג המחריד "הסתר פנים", ועושה ממנו שמחה. בלתי אפשרי? מופרך? מוטרף? אולי, אבל זה בדיוק הרעיון של פורים, שהכול יכול להתהפך. כמו הפור. המקור הוא משפט של רב נחמן מברסלב: "אָבֵל בְּאֶמֶת אֶפִּילוּ בְּכָל הַהֶסְתָּרוֹת וְאֶפִּילוּ בְּהַהֶסְתָּרָה שְׂתוֹךְ הַסְתָּרָה בְּנֹדָאֵי גַם שֶׁם מְלַבֵּשׁ הַשֵּׁם יְתַבְרַךְ, כִּי בְּנֹדָאֵי אֵין דָּבָר שְׁלֵא יִהְיֶה בּוֹ חֵיוֹת הַשֵּׁם כִּי בְלַעַדֵי חֵיוֹתוֹ לֹא יִהְיֶה לוֹ קִיּוֹם כָּלְלִי".

השיר המנוגן והמושר בפי כל - מוסיף כמה מילים להדגשת המסר של ר' נחמן, שהאדם המאמין - לעולם לא לבד, ושאלוהים שם, גם אם הוא נסתר, ויש כוונה ופשר גם בסבל.

"ואפילו בהסתרה שבתוך ההסתרה, בוודאי גם שם נמצא השם יתברך. גם מאחורי הדברים הקשים העוברים עליך אני עומד". (ואפילו בהסתרה, יוסף קרדונר). מפחיד ממש, חשבנו שנפטרנו

מקור השם "אדר" באכדית, "חושך" או "פחד", או אפילו "להיות נסתר", ההיפך מהנאמר בתלמוד "משנכנס אדר מרבין בשמחה", אבל בהחלט בשיחה עם מגילת אסתר. המסורת הדרשנית לקחה פסוק נלהב ו"הפי אנד" בסוף המגילה ומצאה בו משמעות מפתיעה.

"עַל כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה פּוּרִים עַל שֵׁם הַפּוּר... קִיּוֹמוֹ וְקִבְלוֹ הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל זֶרְעָם וְעַל כָּל הַנְּלוּיִם עֲלֵיהֶם אֵת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כְּכֹתָבָם וְכַזְּמָנָם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה". (מגילת אסתר ט' כז)

לקח המדרש הפרוע, בתלמוד מסכת שבת, את "קיימו וקיבלו", וסיפר סיפור חדש, כיצד תוקן בנס פורים, אותו מעמד מוזעזע, ערב קבלת התורה בהר סיני, עת הרים הקב"ה את ההר כולו מעל ראשיהם המבועתים של בני ישראל ואיים שאם לא יקבלו את התורה, ישמט ההר מעל ראשיהם.

כתוב בספר שמות "ויתיצבו בתחתית ההר". אם מפרשים את "תחתית ההר" לא במובן "למרגלות ההר", אלא במובן של תחתית ממש, כמו צלוחית או גיגית, אפשר לדמיין אותם עומדים בתוכה ממש, כשההר תלוי מעל לראשם.

אומר התלמוד, "מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב; ואם לאו - שם תהא קבורתכם. אמר רבא: אף על פי כן, הדור חזרו וקבלו בימי אחשורוש. דכתיב: "קיימו וקיבלו היהודים" (אסתר ט, כז)

כלומר, הציע הקב"ה לבני ישראל הצעה שלא יכלו לסרב לה, מתוך כורח ופחד. ואף על פי כן קיבלו לבסוף מרצון, לאחר ישועתם מידי המן.

אכן מדרש פרוע, כמו החג שבשמו נקשר, חג הפורים. החג עצמו נהפך כאן מאפיזודה עממית, סיפור אלף לילה ולילה, לקו פרשת מים אדיר המשלים, בעצם, את מעמד מתן תורה בחג השבועות, בשבועות קיבלו, בפורים התחילו לקיים.

אלוהים דומיננטי בסיפור מתן תורה, אבל נעדר נפקד בסיפור המגילה. היהדות קוראת ליה מצב של "הסתר פנים", ביטוי

חוט לשמחה, פרוזודור לחג, שלא ישאיר אותי קהה ומוחמץ. ואני מוכן אפילו להסתכן שארגיש כישלון, כמו שקרה בטי"ו בשבט האחרון ביגור, שלא ממש עניין את האנשים לעשות סדר ט"ו בשבט, או שאני, למרות כל מאמצי, לא עניינתי. אבל גם שם, בטי"ו בשבט, בתוך הבוץ הזה של חג מפוספס, בתוך ההסתר, התגלגלה אסתר, בשיר הנפלא של נואית על הגלות (ראה בנפרד), המשוחח בצורה פלאית עם אובדן השדות הירוקים של "ארבעת האחים" (הלהקה, לא ההגדה!) ואפשר להמשיך לדבר על הגלות במגילה ובחיים, ואיך שההסתר הופך לאסתר, והגלות להתגלות.

כמה סמלי, שבתזמון מופלא לשיחה המתגלגלת והמתערבת הזאת, מתפרסמים לפתע היומנים הנסתרים של רמי מורן, שנגאלים באורח פלאי ומגלים את עולמו של האדם, הדור אולי הכי לא-גלותי שחי כאן אי פעם, לשקף לנו כמה מופלאה ירושתנו ומה טוב חלקנו, ושכה רב הנסתר, ושאפשר לגרד אותו מהמילים העתיקות, ומהמגילות, אם טורחים לקרוא וללמוד אותו, ולשוחח עליהן ולשיר אותן.

מהגיגית שמעל הראש, אבל היא עדיין שם או... שנהפוך הוא, ואלוהים איתנו גם, ואולי בעיקר ברגעים הקשים והבודדים באמת.

ליטל אומרת שלא מדבר אליה, אם אלוהים נמצא או לא, ומציעה שההסתר המייסר באמת בחיינו הוא העלמות הרגשות, איזה קהות שמלווה אותנו בשגרה או בריצה מעניין לעניין: בעולם הנשמות, להבדיל מעולמנו הגשמי, אין טוב ורע. לעומתו, עולמנו הוא עולם הרגש. כשנשמה בוחרת לרדת לכאן, היא עושה זאת על מנת לעבור שיעור של רגשות. רגשות שליליים כפי שבני תמותה תופסים אותן (עצב, כאב, זעם) הם הדרך הקיצונית לחוות רגש, ולכן נשמה שצריכה לעבור שיעור חזק של רגש, יכולה למצוא את עצמה חיה חיי סבל וכאב. מנחם? לא בטוח. השאלה אם אפשר לתת לזה מנגינה שעושה שמח, כמו אצל ר' נחמן.

כמו הנשמות המזוהות בעצמן ריקנות ויורדות לעולם הזה לקבל שיעור ברגשות, מזכיר לי ראש חודש אדר, להתחיל לחפש קצה

רכב תיפעולי

בשעה טובה ולאחר מאמצים רבים, קיבוץ יגור קיבל בחזרה את כתב המינוי ל"אזור רכב תפעולי", לאחר תקופה של כשנתיים בה לא הוגדר הקיבוץ ככזה. בתקופה זו נוספו מספר רב של רכבים תפעוליים שלא נרשמו ובעליהם לא קיבלו הדרכה בנושא.

בשבועות הקרובים נבצע הדרכות לנהגים, הרכבים התפעוליים החדשים יירשמו, יסומנו ויפתחו תיקי נהג ורכב ע"פ ההנחיות. בנוסף, יבוצעו הדרכות ריענון לבעלי הרכבים הקיימים.

חשוב לציין שהגדרת הקיבוץ כאזור רכב תפעולי, חשובה מבחינה בטיחותית ומבחינת תוקף הביטוח, והיא מאפשרת את תנועת הכלים על פי חוק.

את תפקיד "המפקח על אזור הרכב התפעולי" ימלא דורון גרודמן מתוקף הגדרתו כקצין בטיחות בתעבורה והוא ירכז את הנושא ממשד הרכב בימי שישי. ההדרכות, הבדיקות והרישומים יתואמו מראש.

תודה על שיתוף הפעולה.

הגדרות

רכב תפעולי - רכב כמשמעותו בפקודה, למעט רכב פרטי ורכב ציבורי, בין אם מותקן עליו ציוד דרך קבע ובין אם לאו, בין אם הוא מוביל מטען ובין אם הוא מסיע נוסעים, אשר ניתן היתר להפעלתו, לפי סימן זה, באזור רכב תפעולי.

אזור רכב תפעולי - אזור מגודר או מתוחם באופן טבעי המונע גישה אליו, למעט גישה מהכניסות שנקבעו לכך, שבו מופעל רכב תפעולי ואשר בכניסה אליו וביציאה ממנו הוצב תמרור 439.

המפקח על אזור הרכב התפעולי - מי שרשות הרישוי מינתה בכתב להיות מפקח על רכב תפעולי.

שושן לוי

טיפול בתקלות תקשורת

הטיפול בבקשות ובתקלות בתחום התקשורת (טלפון, כבלים וכו') מרוכז בענף הבניין.

לכן בכל תיקון בנושא יש לפנות למשרד הבניין - טלפון 8142

שושן לוי

באהבה, חניך
ואלציוני ואסא גינור

יום שישי, בוקר ראשון לסגר שלישי, חילקנו מבחנות שוקולד להמתיק את הסגר.

בשבוע שאחרי חילקנו כלניות, שבכל בית יפרחו ויתנו צבע (ממשתלת אלון הגליל).

שבוע נוסף עבר ועציצי תכלין חולקו לכבוד ט"ו בשבט, כדי לתת קצת טעם. העציצים הם ממשותלות יגור. תודה למוטי ברש"ח שתמיד, תמיד! עוזר בסבלנות רבה.

שלחנו משימת ציורי מדרכות תלת-מימד ואנשים ומשפחות שיתפו פעולה ויצא קליפי נפלא.

ובאמת מהמקום הכי מפנק להעלות את המורל ולעשות טוב על הלב לקהילתנו, התארגנו שוב על ג'ימבורי, שיהיה מקום לפרוק בו. בין לבין מתכוננים לפורים ילדים, מתכוננים לפורימון מבוגרים, מחזיקים אצבעות ולא מתייאשים. עכשיו מחכים להוציא לאור את ט"ו בשבט.

הפנינג טו בשבט - יום המשפחה

שבת 13.2 על העיגול מ-11:00 - 14:00